

9.12.2024

Opetushallitukselle:

Asia: Lausuntopyyntö perusopetuksen opetussuunnitelman perusteista

Viite: Lausuntopyyntönne 25.11.2024, diaarinumero: OPH-3855-2024 /perusopetus

1 Yleistä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteluonnoksesta

OAJ esittää lausuntonsa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteluonnoksesta ja toivoo jatkossa tiiviimpää yhteistyötä perusteiden laadinnassa.

OAJ on pettynyt siihen, että lausuntoaikaa ei muutettu, vaikka luonnoksen perustana oleva lakiesitys on yhä eduskunnassa käsittelyssä, eikä lausuntoa kirjoitettaessa ole ollut lopullisesti tiedossa, millainen tulee olemaan hyväksytty perusopetuslaki, jonka pohjalta opetussuunnitelman perusteet laaditaan. Olisi ollut vähintäänkin kohtuullista pidentää lausuntoaikaa.

Yleisesti OAJ on sitä mieltä, että nyt lausunnolla oleva perusteluonnoksessa on yhä merkittäviä puutteita ja keskeneräisyyttä. Perusteluonnos ei anna riittävällä tarkkuudella ohjeita ja määräyksiä siten, että se auttaisi opetuksen järjestäjiä tai yksittäisiä rehtoreita ja opettajia opetuksen järjestämisessä.

Perusteluonnosta arvioitaessa on huomioitava myös se, että perusopetuslaissa annetaan monessa pykälässä Opetushallituksella oikeus määrätä tarkemmin tietyistä asioista opetussuunnitelman perusteissa. Näiltä osin opetussuunnitelma perusteiden on oltava tarkka ja selkeä uudistetun lainsäädännön toimeenpanon varmistamiseksi. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa pitäisi kiinnittää erityinen huomio seuraaviin kohtiin:

- Perusopetuslain 20 b §:n 4 momentissa määrätään, että ”Opetushallitus määrää opetussuunnitelman perusteissa tarkemmin **oppimisen edellytyksiä tukevista opetusjärjestelyistä sekä ryhmäkohtaisista tukimuodoista.**”
- Perusopetuslain 20 c §:n 4 momentissa määrätään, että ”Opetushallitus määrää opetussuunnitelman perusteissa tarkemmin **oppilaskohtaisista tukitoimista.**”
- Perusopetuslain 20 d §:n 5 momentissa määrätään, että ”Opetushallitus määrää opetussuunnitelman perusteissa tarkemmin **tuen tarpeen arvioinnista.**”
- Perusopetuslain 20 e §:n 4 momentissa määrätään, että ”Opetushallitus määrää tarkemmin opetussuunnitelman perusteissa **oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevan suunnitelman sisällöstä.**”

9.12.2024

- Perusopetuslain 20 h §:n 5 momentissa määrätään, että ”Opetushallitus määrää tarkemmin opetussuunnitelman perusteissa **oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisen sisällöstä.**”
- Perusopetuslain 20 i §:n 3 momentissa määrätään, että ”Opetushallitus määrää opetussuunnitelman perusteissa tarkemmin **toiminta-alueista, niiden tavoitteista sekä sisällöistä.**”

OAJ esittää lausunnossa useita lisäyksiä ja muutoksia perusteluonnokseen. Monet OAJ:n esittämistä lisäyksistä ovat pääosin lähes suoria lainauksia perusopetuslain säännöskohtaisista perusteluista. Mukana on myös lisäyksiä, jotka ovat lain tavoitteista johdettuja ja niitä selkeyttäviä ja täsmentäviä. OAJ:n muutos- ja lisäyksesitykset ovat merkittävänä tekstissä **punaisella värillä.**

2 Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden luku 4

Perusteleluonnoksessa esitetyt muutokset ovat OAJ:n mielestä pääosin perusopetuslain mukaisia, mutta joiltain osin aivan liian väljästi ilmaistuja. Osa asioista on myös jätetty kokonaan ohjeistamatta opetussuunnitelman perusteleluonnoksessa. OAJ edellyttää etenkin tarkempia ohjeistuksia esimerkiksi inklusiivisesta toimintakulttuurista ja oppimisen edellytyksiä tukevista opetusjärjestelyistä, jotta nämäkin osat olisivat perusopetuslain uudistuksen tavoitteiden mukaisia.

4.2 Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat periaatteet

Hallituksen esityksen perusteluissa todetaan seuraavaa: ”Hallituksen esitys vahvistaa opetuksen laatua ja opetusryhmien työrauhaa myös lisäämällä ryhmäkohtaisia tukimuotoja sekä pienryhmäopetusta. Pienryhmässä annettava opetus sisältyy sekä ryhmäkohtaisiin tukimuotoihin että oppilaskohtaisiin tukitoimiin. Pienryhmäopetuksen ja erityisluokkaopetuksen vahvistaminen on tärkeää siksi, että se osaltaan lisää työrauhaa tavallisissa luokissa. Oppilaat opiskelevat jatkossa nykyistä enemmän osana aikaisissa pienryhmissä ja kokoaikaisissa pienryhmissä sekä erityisluokissa.”

Yllä olevan tavoitteen on näyttävä myös opetussuunnitelman perusteissa. OAJ esittää, että 4.2. kohtaan lisätään maininnat pienryhmäopetuksesta ja erityisluokkaopetuksesta tärkeänä osana oppimisen edellytyksiä tukevia opetusjärjestelyitä. Lisäys tulisi 4.2. kohtaan toiseen kappaleeseen seuraavasti:

”Toimintakulttuurin kehittämisen lähtökohtana on inklusiivinen perusopetus, jossa kukin oppilas voi toimia, kehittyä ja oppia omana ainutlaatuisena yksilönään sekä yhteisön jäsenenä. **Opetusta voidaan järjestää erilaisissa pienryhmissä ja myös erityisluokkia on oltava kouluissa oppilaiden tuen tarpeen mukaisesti. Pienryhmien ja erityisluokkien on oltava kiinteä osa koulun inklusiivista toimintakulttuuria niin, että jokainen oppilas huolimatta opetusryhmästään tai kotiluokastaan tuntee aidosti olevansa tärkeä osa yhteisöä. Pienryhmässä annettava opetus sisältyy sekä ryhmäkohtaisiin tukimuotoihin että oppilaskohtaisiin tukitoimiin. Pienryhmäopetuksen**

9.12.2024

ja erityisluokkaopetuksen vahvistaminen on tärkeää siksi, että se osaltaan lisää työrauhaa tavallisissa luokissa. Oppilaat opiskelevat jatkossa nykyistä enemmän osa-aikaisissa pienryhmissä ja kokoaikaisissa pienryhmissä sekä erityisluokissa”

4.2.2 Hyvinvointi ja turvallinen arki

Alakohdassa 4.2.2 Hyvinvointi ja turvallinen arki on perusteluonnoksessa lisättyä alkuun maininta oppimisen edellytyksiä tukevista opetusjärjestelyistä. Tätä ei kuitenkaan millään tavalla ole avattu tai lisätty aiempaan perustetekstiin oppimisympäristön kuvailun osalta. Esimerkiksi lakiuudistuksen tavoitteen mukainen ryhmäkokojen pienentäminen työrauhan turvaamiseksi ei näy lainkaan perusteluonnoksessa.

OAJ esittää lisättäväksi kohtaan 4.2.2 kolmannen kappaleen, joka kuuluu seuraavasti: ”Hyvinvointia ja turvallista arkea sekä oppimista ja osallistumista tukevat opetusjärjestelyt vaativat riittävän pieniä opetusryhmiä, jakotunteja ja oppilaiden tuen tarpeen huomioimista sekä ryhmäkoossa että opettajien, erityisopettajien ja avustajien määrässä. Opettajilla on oltava mahdollisuus kohdata jokainen oppilas jokaisena koulupäivänä. Näin opettajan on mahdollista huomioida oppilaiden tuen tarpeet sekä toisaalta huomata vahvuudet, kiinnostuksen kohteet ja nopeammin etenevät tai laajempia tavoitteita opiskeluunsa tarvitsevat oppilaat. Kun oppilailla on kokemus nähdäksesi tulemisesta, he ovat aidosti osallisia koulun arjessa ja kokevat koulun merkityksellisenä, mikä osaltaan tukee oppilaiden hyvinvointia ja turvallista arkea.”

4.3 Oppimisympäristöt ja työtavat

Alakohdassa 4.3.1 Oppimisympäristöt on ainoastaan lisätty muutama kohtaan käsite oppimisen edellytyksiä tukevasta oppimisympäristöstä. Tässä kohdassa olisi syytä määrittellä tarkemmin, mitä tällä voidaan tarkoittaa huomioiden lakiuudistuksen perustelut ja velvoite, että Opetushallitus määrää opetussuunnitelman perusteissa tarkemmin **oppimisen edellytyksiä tukevista opetusjärjestelyistä.**

OAJ esittää kohtaan 4.3.1 toiseen kappaleeseen lisätystä seuraavasti: ”Oppimisympäristöjen kehittämisen tavoitteena on, että oppimisympäristöt muodostavat pedagogisesti monipuolisen ja joustavan kokonaisuuden. Oppimisympäristöillä voidaan tukea oppimisen ja koulunkäynnin edellytyksiä ja oppilaille tarjottavaa tukea. **Oppimisen edellytyksiä tukevilla opetusjärjestelyillä on oleellisen suuri merkitys oppimisen edellytyksiä tukevien oppimisympäristöjen muodostumiseen. Pedagogisesti monipuolisiin oppimisympäristöihin kuuluu mahdollisuus jakaa ryhmiä joustavasti, mitä tukevat riittävän pienet opetusryhmät ja opettajien samanaikaisopettajuus. Erityisesti erityisopettajan samanaikaisopetuksella voidaan toteuttaa oppimisympäristöjä, jotka osaltaan tukevat oppimisen ja koulunkäynnin edellytyksiä ja oppilaille tarjottavaa tukea. Oppimisympäristöjen kehittämisessä otetaan huomioon erilaisten oppijoiden ja eri oppiaineiden erityistarpeet.**”

9.12.2024

4.5 Paikallisesti päätettävät asiat

Paikallisesti päätettävissä asioissa kohdassa 4.5 määrätään, että "Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa ja täsmentää soveltuvin osin lukuvuosisuunnitelmassa mm., miten opetuksen järjestäjä mahdollistaa tarkoituksenmukaiset oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt ja toiminnan resursoinnin".

Jotta opetuksen järjestäjillä olisi mahdollisuus huolehtia oppimisen edellytyksiä tukevista opetusjärjestelyistä valtakunnallisesti yhtenevillä tavoilla, tähän on annettava tarkempaa ohjeistusta. Perusopetuslain 20 b §:n 4 momentissa määrätään, että "Opetushallitus määrää opetussuunnitelman perusteissa tarkemmin oppimisen edellytyksiä tukevista opetusjärjestelyistä sekä ryhmäkohtaisista tukimuodoista." Tämän on siis näyttävä myös opetussuunnitelman perusteissa. Vaikka varsinainen pykälä oppimisen edellytyksiä tukevista opetusjärjestelyistä on luvussa 7, on myös lukuun 4 syytä tehdä ainakin OAJ:n yllä esittämät, perusopetuslain uudistuksen säännöskohtaisista perusteluista johdetut lisäykset.

3 Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet luku 5

5.4 Opetuksen järjestämistapoja

Perusteluonnoksessa siirretään toiminta-alueittain järjestettävä opetus luvusta 7 Oppimisen ja koulunkäynnin tuki lukuun 5 Oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen. Tämä siirto ei ole välttämättä kovin looginen, koska toiminta-alueittainen opetus on erityisluokkamuotoista opetusta, joka selkeästi kuuluu oppimisen ja koulunkäynnin tukeen. Luvussa 7 on määrätty muiden perusopetuslaissa säädettyjen tukimuotojen ja tukitoimien järjestämisestä. Myös toiminta-alueittainen opetus mainitaan luvussa 7.6 Perusopetuksen järjestäminen oppilaalle, jolla on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite. OAJ esittää vielä harkittavaksi, kumman luvun alla on luontevampi paikka määrätä toiminta-alueista, niiden tavoitteista sekä sisällöistä.

5.4.1 Toiminta-alueittain järjestettävä opetus

5.4 Opetuksen järjestämistapoja kohdan alakohdassa 5.4.1 Toiminta-alueittain järjestettävä opetus kuvataan laajasti toiminta-alueittaisen opetuksen osa-alueita, tavoitteita ja sisältöjä. OAJ esittää, että kohdan alkuun lisätään maininta siitä, että toiminta-alueittaiseen opetukseen ei voi siirtää oppilasta liian kevyin perustein. Esimerkiksi silloin, kun oppilaan on mahdollista oppia lukemaan, hänellä on oltava mahdollisuus opiskella oppiaineittain niin, että oppiaineiden oppimäärää rajataan tarkoituksenmukaisesti.

OAJ esittää seuraavaa lisäystä: "Toiminta-alueittain järjestettävään opetukseen siirrytään, kun oppiainejakoinen opetus ei tue oppilaan oppimista ja toimintakykyä. **Toiminta-alueittaiseen opetukseen ei voi siirtää oppilasta liian kevyin perustein. Esimerkiksi jos oppilaalla on vaikea kehitysvamma tai jokin muu vakava vamma tai**

9.12.2024

sairaus, toiminta-alueittaiseen opiskeluun siirtyminen on perusteltua, jos oppiaineittain etenevä opiskelu olisi oppilaalle liian haasteellista, eikä se olisi oppilaan edun mukaista, vaikka oppiaineiden oppimääriä rajattaisiin. Jos taas oppilaan on mahdollista oppia lukemaan, hänellä on oltava mahdollisuus opiskella oppiaineittain niin, että oppiaineiden oppimäärää rajataan tarkoituksenmukaisesti.”

Alakohdassa 5.4.1. todetaan näin: ”Opettaja on vastuussa oppilaan opettamisesta ja koulupäivästä.” Toteamme, että opettaja on vastuussa niiden oppilaiden opettamisesta, jotka hänen vastuulleen on kulloinkin määrätty sekä vain siitä osasta oppilaan koulupäivää, minkä ajaksi oppilas hänen vastuulleen on määrätty.

Alakohta 5.4.3 Opiskelu tavoitekokonaisuuksittain ei sisällä enää selkeää mainintaa siitä, että sitä voidaan hyödyntää lahjakkuuden tukemisen lisäksi myös opintojen keskeyttämistä ehkäisevänä toimintatapana. Pidämme tämän selkeää toteamista jatkossakin tarpeellisena.

Alakohdassa 5.4.6 todetaan, että sairaalaopetuksessa voidaan hyödyntää myös etäyhteyksien kautta tapahtuvaa opetusta. Pidämme tarpeellisena, että tästä määrätään täsmällisemmin ja tuodaan esille millä tavalla tämä poikkeaa 5.4.5 alakohdassa kerrotusta etäyhteyksiä hyödyntävästä opetuksesta.

Alakohdassa 5.4.7 Perusopetuksen poikkeava järjestäminen todetaan myös, että oppilaan etäopetus olisi tällöin mahdollista hallintopäätöksellä. Aiemmin tilanne on ollut epäselvä. Kirjausta on syytä täsmentää esimerkiksi sen osalta millaiset ovat vastuut turvallisuuden, ruokailun, oppilashuollon ym. osalta.

4 Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet luku 6

6.1 Arvioinnin tehtävät perusopetuksessa

Luvussa 6 summatiivisen arvioinnin kohdassa 6.1.2 on mainittu, että oppilaan arvioinnista vastaa oppilaan opettaja tai jos opettajia on useita, kaikki opettajat yhdessä. Tätä olisi syytä korostaa jo alussa, jotta kaikkien opetuksen järjestäjien arvioinnissa noudatettaisiin samaa periaatetta siitä, että arvioinnista voi vastata vain sellainen opettaja, joka on todellisuudessa opettanut oppilasta ja pystyy näin ollen ottamaan arvioinnissa huomioon sekä oppimisen ja osaamisen että työskentelyn.

OAJ esittää luvun ensimmäisen kappaleen loppuun seuraavaa lisäystä: ”**Oppilaan arvioinnin tekee aina oppilasta opettanut opettaja, tai jos opettajia on useita, opettajat yhdessä. Jotta arviointi olisi oikeudenmukaista, arvioinnista voi vastata vain sellainen opettaja, joka on todellisuudessa opettanut oppilasta ja pystyy näin ollen ottamaan arvioinnissa huomioon sekä oppimisen ja osaamisen että työskentelyn.**”

6.8.6 Oppilaskohtaisia tukitoimia saavan oppilaan päättöarviointi

Luvussa on kuvattu hyvin oppilaan arviointia silloin, kun oppilas opiskelee yhdessä tai useammassa oppiaineessa rajattua oppimäärää. On tärkeää, että rajattua oppimäärää opiskelleen oppilaan arviointi on mahdollisimman oikeudenmukaista ja

9.12.2024

vertailukelpoisuus yhteishaussa. Arvosana 5* ei kuitenkaan kerro välttämättä oppilaan todellisen osaamisen tasoa eli osaaminen voi olla myös huomattavasti heikompaa kuin yhdeksännen vuosiluokan arvosanan 5 edellyttämä osaaminen. Tämä tulisi näkyä myös päättöarvioinnissa.

5 Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet luku 7

Luvussa 7 Oppimisen ja koulunkäynnin tuki määrätään käytänteistä koko oppimisen ja koulunkäynnin tuen osalta. Siksi luvun määräysten olisi oltava mahdollisimman tarkkoja ja täsmällisiä, jotta voidaan välttää koko uudistuksen perusteena ollutta paikallista tulkinnanvaraisuutta tuen toteuttamisessa.

Luvun 7 sisällysluettelo on puutteellinen ja alakohtien järjestys joiltain osin epälooginen. Sisällysluettelosta puuttuvat kokonaan seuraavat alakohtat: 7.4.3.1 Erytisopettajan antama opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä, 7.4.3.2 Erytisopettajan tai erityisluokanopettajan antama yhden tai useamman oppiaineen opetus pienryhmässä, 7.4.3.3 Erytisluokanopettajan antama opetus erityisluokassa, 7.4.3.4 Tulkitsemispalvelut, 7.4.3.5 Oppilaskohtaiset avustajapalvelut ja 7.4.3.6 Apuvälineet. Nämä puuttuvat kohdat ovat numeroinnin mukaan kohdan 7.4.3 Tukea koskeva päätös alakohtia, mitä ne eivät todellisuudessa ole.

OAJ esittää, että sisällysluettelosta puuttuvat alakohtat numeroidaan uudestaan niin, että ne ovat suoraan kohdan 7.4 Oppilaskohtaiset tukitoimet alakohtia, joiden jälkeen tulevat vasta nykyiset kohdat 7.4.1 Oppilaskohtaisen tuen tarpeen arviointi, 7.4.2 Oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma ja 7.4.3 Tukea koskeva päätös uudelleen numeroituina.

Luvussa 7 on huomioitava erityisesti se, että perusopetuslaissa annetaan monessa pykälässä Opetushallituksella oikeus määrätä tarkemmin tietyistä asioista opetussuunnitelman perusteissa. Erityisesti näiltä osin opetussuunnitelman perustetekstin on siis oltava tarkka ja selkeä. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa pitäisi kiinnittää erityinen huomio seuraaviin kohtiin:

- Perusopetuslain 20 b §:n 4 momentissa määrätään, että ”Opetushallitus määrää opetussuunnitelman perusteissa tarkemmin **oppimisen edellytyksiä tukevista opetusjärjestelyistä** sekä **ryhmäkohtaisista tukimuodoista.**”
- Perusopetuslain 20 c §:n 4 momentissa määrätään, että ”Opetushallitus määrää opetussuunnitelman perusteissa tarkemmin **oppilaskohtaisista tukitoimista.**”
- Perusopetuslain 20 d §:n 5 momentissa määrätään, että ”Opetushallitus määrää opetussuunnitelman perusteissa tarkemmin **tuen tarpeen arvioinnista.**”
- Perusopetuslain 20 e §:n 4 momentissa määrätään, että ”Opetushallitus määrää tarkemmin opetussuunnitelman perusteissa **oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevan suunnitelman sisällöstä.**”

9.12.2024

- Perusopetuslain 20 h §:n 5 momentissa määrätään, että "Opetushallitus määrää tarkemmin opetussuunnitelman perusteissa **oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisen sisällöstä.**"
- Perusopetuslain 20 i §:n 3 momentissa määrätään, että "Opetushallitus määrää opetussuunnitelman perusteissa tarkemmin **toiminta-alueista, niiden tavoitteista sekä sisällöistä.**"

OAJ esittää lukuun 7 Oppimisen ja koulunkäynnin tuki neljänteen kappaleeseen lisäystä seuraavasti: "Oppimisen ja koulunkäynnin tuki järjestetään inklusiivisten periaatteiden mukaisesti. **Myös pienryhmä- ja erityisluokkamutoisen opetuksen on oltava mahdollista aina, kun se on oppilaan edun mukaista.**"

OAJ esittää viimeiseen luvun 7 Oppimisen ja koulunkäynnin tuki viimeiseen kappaleeseen seuraavaa lisäystä: "Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt, ryhmäkohtaiset tukimuodot sekä oppilaskohtaiset tukitoimet edellyttävät suunnitelmallista johtamista ja johtajuutta. **Opetuksen järjestäjän on suunniteltava etukäteen, edellisen lukuvuoden aikana tai ennen uuden lukuvuoden alkua, ryhmäkohtaisia tukimuotoja kaikkiin perusopetuksen ryhmiin siten, että niiden toteuttaminen on ryhmän tarpeiden mukaan mahdollista läpi lukuvuoden. Opetuksen järjestäjän on huomioitava ryhmäkohtaiset tukimuodot jo etukäteen lain edellyttämällä tavalla tuntikehyksessään sekä opettajien lukujärjestyksissä.** Opetuksen järjestäjä ja rehtori vastaavat siitä, että tukitoimet, niiden resursointi, rakenteelliset ratkaisut, vastuut ja järjestelyt on tarkoituksenmukaisesti kirjattu opetussuunnitelmaan ja opetussuunnitelman mukaiseen lukuvuosisuunnitelmaan ja että tukitoimia toteutetaan suunnitelmallisesti. Oppimisen edellytyksiä koskevien opetusjärjestelyjen, ryhmäkohtaisten tukimuotojen ja oppilaskohtaisten tukitoimien vaikuttavuutta arvioidaan säännöllisesti. Jokaisen työntekijän vastuulla on johtaa omaa toimintaansa yhdessä sovittujen toimintaperiaatteiden ja tavoitteiden mukaisesti."

7.1 Oppilaan oikeus oppimisen ja koulunkäynnin tukeen

OAJ esittää lisäystä luvun 7.1 Oppilaan oikeus oppimisen ja koulunkäynnin tukeen ensimmäiseen kappaleeseen seuraavasti: "Opetuksen järjestäjän varmistamat oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt antavat perustan tuen tarkoituksenmukaiselle toteuttamiselle osana kaikkea esi- ja perusopetuksen toimintaa. **Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt vaativat riittävän pieniä opetusryhmiä, jakotunteja ja oppilaiden tuen tarpeen huomioimista sekä ryhmäkoossa että opettajien, erityisopettajien ja avustajien määrässä.**"

OAJ esittää poistettavaksi saman kappaleen lopussa olevan lauseen: "Tuki annetaan oppilaalle ensisijaisesti omassa opetusryhmässä erilaisin joustavin järjestelyin, ellei lapsen etu välttämättä edellytä oppilaan siirtymistä toiseen ryhmään tai yksikköön." Tämä lause ei sovi kohtaan, jossa kerrotaan ryhmäkohtaisista tukimuodoista, koska ryhmäkohtaiset tukimuodot eivät voi toteutua muualla kuin oppilaan omassa ryhmässä. Ryhmäkohtaisissa tukimuodoissa voidaan kyllä käyttää joustavia ryhmittelyjä, mutta oppilasta ei voida koskaan siirtää toiseen opiskeluryhmään tai

9.12.2024

yksikköön silloin, kun hänen tukensa perustuu koko ryhmälle kohdistettuihin ryhmäkohtaisiin tukimuotoihin.

Toisen kappaleen määräykset vaativat tarkempaa muotoilua. Esimerkiksi kohta: ”Oppilaskohtaisen tuen tarve arvioidaan ja toteuttaminen suunnitellaan siten, että oppilaan saaman tuen vaikutus koulupäivän pituuteen on perusopetuslain ja –asetuksen mukainen, eikä tarpeettomasti lisää hänen kokemaansa kuormitusta.” Tämän saman määräyksen pitäisi koskea myös ryhmäkohtaisia tukimuotoja eli oppilaan koulupäivän pituus ei koskaan voi ylittää perusopetuslain ja perusopetusasetuksen määräyksiä tai kuormittaa oppilasta liikaa.

OAJ esittää lauseeseen seuraavaa muotoilua: ”**Oppilaan tuen toteuttaminen suunnitellaan aina siten, että oppilaan saaman ryhmäkohtaisen ja oppilaskohtaisen tuen vaikutus koulupäivän pituuteen on perusopetuslain ja –asetuksen mukainen, eikä tarpeettomasti lisää hänen kokemaansa kuormitusta.**”

Samana kappaleen lopussa on syytä täsmentää, että hallintopäätös tehdään vain oppilaskohtaisesta tuesta seuraavasti: ”Opetuksen järjestäjä tekee hallintopäätöksen oppilaalle tarjottavasta **oppilaskohtaisesta** tuesta.”

Luvun 7.1 Oppilaan oikeus oppimisen ja koulunkäynnin tukeen neljäs kappale vaatii myös täsmennyksiä. OAJ esittää seuraavia täsmennyksiä: ”Jos oppilaan perusopetuksen oppimäärästä tai sisällöistä on tarpeen poiketa tietyn oppiaineen osalta heikon suoriutumisen vuoksi, se on mahdollista ainoastaan silloin, kun oppilas on jo saanut muiden tukimuotojen ja –toimien lisäksi kyseisessä oppiaineessa oppilaskohtaisena tukitoimena **kokoaikaista** erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antamaa opetusta pienryhmässä tai erityisluokassa. Oppilaan oppimäärän rajaaminen tulee kysymykseen vasta silloin kun oppilas ei tukitoimista huolimatta saavuta välttävää arvosanaa (5). Oppimäärän rajaamisen tarpeesta tehdään luotettava arviointi opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Arviointiin tulee sisältyä dokumentaatio siitä, millä tavalla perusopetuksen oppimäärän tavoitteista ja sisällöistä poikkeamisen tarve on todettu. Arvioinnin tukena voidaan käyttää eri asiantuntijoiden antamia lausuntoja. Asiasta tehdään PoL 20 f §:n mukainen tukea koskeva hallintopäätös, joka on perusteltava. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset. **Oppimäärän rajaamista koskevan hallinnollisen päätöksen jälkeen oppilaan opetus kyseisessä oppiaineessa jatkuu tämän oppiaineen opettamiseen kelpoisen erityisopettajan tai erityisluokanopettajan kokoaikaisena opetuksena pienryhmässä tai erityisluokassa.**”

7.2 Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt ja johtaminen

Perusopetuslain 20 b §:n 4 momentissa määrätään, että ”Opetushallitus määrää opetussuunnitelman perusteissa tarkemmin **oppimisen edellytyksiä tukevista opetusjärjestelyistä** sekä ryhmäkohtaisista tukimuodoista.” Tässä luvussa on siis määrättävä selkeästi ja täsmällisesti oppimisen edellytyksiä tukevista opetusjärjestelyistä.

9.12.2024

OAJ esittää, että luvun 7.2 viimeisen kappaleen oppimisen edellytyksiä tukevia opetusjärjestelyjä täsmennetään seuraavasti: ”Oppimisen edellytyksiä tukevilla opetusjärjestelyillä tarkoitetaan

- oppilaiden erilaiset tarpeet ja edellytykset huomioon ottavaa opetuksen järjestämistä ja opetuksen eriyttämistä
- eri oppiaineiden ja tiedonalojen kieltä avaavaa kielitietoista opetusta
- opetusryhmien muodostamista **aina oppilaan edun mukaisesti** siten, että **opetuksen tavoitteet voidaan saavuttaa jokaisen opetukseen osallistuvan oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön toteutuu ja opetuksessa voidaan saavuttaa opetussuunnitelmassa asetetut tavoitteet**
- riittävän pieniä opetusryhmiä, jakotunteja ja oppilaiden tuen tarpeen huomioimista sekä ryhmäkoossa että opettajien, erityisopettajien ja avustajien määrässä
- opettajien mahdollisuutta kohdata jokainen oppilaansa jokaisena koulupäivänä ja jokaisella oppitunnilla
- opettajien mahdollisuutta huomioida oppilaiden tuen tarpeet ja toisaalta huomata oppilaiden erilaiset vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet
- pedagogisia ratkaisuja, joilla tukea tarvitsevien oppilaiden lisäksi huomioidaan myös oppilaat, jotka etenevät opinnoissaan eri laajuisin tavoitekokonaisuuksittain
- ~~opettajan~~ **kykyä huomioida täydennyskoulutuksen tarjoamista opettajille, jotta jokainen opettaja pystyisi huomioimaan** riittävästi opetusryhmän tarpeet ja vahvuudet
- oppilaiden kanssa työskentelevien koulunkäyntiavustajien tai koulunkäynninohjaajien hyödyntämistä oppilaiden koulunkäynnin ja opetukseen osallistumisen tukena”.

Kyseisen luvun otsikossa mainitaan johtaminen, mutta luvussa ei määrätä johtamisesta juuri mitään. OAJ esittää tähän seuraavaa lisäystä: ”**Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt vaativat hyvää johtamista. Jokaisen koulun rehtorilla on oltava aikaa johtamiselle. Rehtorin on pystyttävä keskittymään työssään pedagogiseen johtamiseen ja esihenkilönä toimimiseen. Tätä voidaan tukea apulaisrehtorijärjestelmällä.**”

7.3 Ryhmäkohtaiset tukimuodot ja niiden tavoitteet sekä järjestäminen

Perusopetuslain 20 b §:n 4 momentissa määrätään, että ”Opetushallitus määrää opetussuunnitelman perusteissa tarkemmin oppimisen edellytyksiä tukevista opetusjärjestelyistä sekä **ryhmäkohtaisista tukimuodoista.**” Tässä luvussa on siis määrättävä selkeästi ja täsmällisesti ryhmäkohtaisista tukimuodoista.

9.12.2024

OAJ esittää ensimmäiseen lauseeseen seuraavaa tarkennusta: ”Ryhmäkohtaisilla tukimuodoilla tarkoitetaan kaikkia oppilaita koskevia ryhmäkohtaisia järjestettyjä perusopetuslain 20 b §:n mukaisia ryhmäkohtaisia tukimuotoja. Näitä ovat yleinen tukiopetus, opetuskielen tukiopetus ja erityisopettajan muun opetuksen yhteydessä antama opetus. Ryhmäkohtaisia tukimuotoja tarjotaan suunnitelmallisesti koko lukuvuoden ajan osana koulun perustoimintaa. Ryhmäkohtaisia tukimuotoja voidaan tarjota erilaisin tarkoituksenmukaisin ryhmittelyin esimerkiksi samanaikais- tai yhteisopetuksena oppilaan omassa luokassa tai pienemmässä ryhmässä esimerkiksi jakotunteja hyödyntämällä.”

OAJ esittää toiseen kappaleeseen seuraavia muutoksia: ”Ryhmäkohtaisten tukimuotojen toteuttamisessa opettajien tulee tehdä suunnitelmallista yhteistyötä, jonka mahdollistamiseksi on varattava työaikaan luettavaa yhteistä suunnittelu-aikaa. Ryhmäkohtaisia tukimuotoja suunniteltaessa ja toteuttaessa voidaan hyödyntää esimerkiksi erityisopettajan konsultaatiota. Ryhmäkohtaiset tukimuodot ovat ensisijaisia tukimuotoja ja kaikkien oppilaiden oikeus, eikä niistä tarvitse tehdä oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevaa suunnitelmaa tai tukea koskevaa päätöstä. Ryhmäkohtaisia tukimuotoja toteutetaan ensisijaisesti joustavasti ryhmämuotoisesti, ryhmän kokoa ei ole rajattu kaikissa opetusryhmissä ryhmän tuen tarpeen mukaisesti hyödyntäen riittävän pieniä opetusryhmiä, jakotunteja ja oppilaiden tuen tarpeen huomioimista sekä ryhmäkoossa että opettajien ja erityisopettajien määrässä. Ryhmiä voidaan jakaa joustavasti samanaikais- ja yhteisopettajuudessa toimivien opettajien välillä.”

7.3.1 Opettajan antama yleinen tukiopetus

Yleinen tukiopetus ei voi toteutua, jos sille ei ole erillistä resurssia. Siksi OAJ esittää kohtaan Yleisen tukiopetuksen järjestäminen seuraavia muutoksia: ”Yleistä tukiopetusta voidaan antaa oppituntien yhteydessä, erillisinä lisätunteina, pienryhmäopetuksena tai henkilökohtaisena ohjauksena. Yleistä tukiopetusta annetaan oppilaan työjärjestyksen mukaisten oppituntien aikana, joihin tuen tarve liittyy. Opetusta voidaan antaa myös oppituntien ulkopuolella huomioiden koulupäivien pituuden enimmäismäärät.

Opettajan opettaessa yksin ryhmäänsä, hänen ei ole mahdollista samanaikaisesti antaa tavallista opetusta ja tukiopetusta. Tukiopetus vaatii aina lisäresurssia eli joko toisen opettajan, jakotunnin tai ylimääräisen tuitunnin.

Suunniteltaessa, annetaanko yleistä tukiopetusta työjärjestyksen oppituntien aikana vai oppituntien ulkopuolella, on arvioitava oppilaan opetuksen ja tuen kokonaistarvetta. Esimerkiksi koulukuljetusten kaltaiset käytännön järjestelyt on suunniteltava siten, etteivät ne estä oppilaiden tukiopetuksen järjestämistä.”

OAJ esittää viimeiseen kappaleeseen seuraavaa lisäystä: ”Opettajien yhteistyö yleisen tukiopetuksen suunnittelussa, toteutuksessa ja sen vaikuttavuuden arvioinnissa on tärkeää ja erityisesti suunnitteluun on varattava opettajille yhteistä työaika.”

9.12.2024

7.3.2 Opettajan antama opetuskielen tukiopetus

Opetuskielen tukiopetus olisi syytä määritellä tarkemmin niin, että erotetaan toisistaan tavallinen kielitietoinen opetus ja opetuskielen tukiopetus. Nyt lausunnolla olevassa perusteluonnoksessa opetuskielen tukiopetuksen linjataan olevan samaa kuin tavallinen kielitietoinen opetus. Kuitenkin lakiuudistuksen säädöskohtaisissa perusteluissa opetuskielen tukiopetus rinnastetaan yleisen tukiopetuksen kanssa järjestämisen ja toteutuksen osalta. Opetussuunnitelman perusteissa ei siis voi linjata tämän vastaisesti, että kielitietoinen opetus voitaisiin katsoa opetuskielen tukiopetuksiksi, vaan aina kun oppilaalla on tarve saada opetuskielen tukiopetusta, tätä on annettava niin, että siihen kohdistuu lisäresurssia, joka on lakiuudistuksen rahoituksessakin huomioitu.

OAJ esittää kohtaan 7.3.2 Opettajan antama opetuskielen tukiopetus seuraavaa muutosta: ”Opetuskielen tukiopetus kohdistuu ensisijaisesti opetuskielen taidon vahvistamiseen. Sitä annetaan oppilaille, joilla on haasteita eri oppiaineiden kielen ymmärtämisessä ja kirjallisessa ja suullisessa tuottamisessa. **Tukimuoto on maahanmuuttotaustaisten oppilaiden lisäksi tarkoitettu viittomakielisille oppilaille, ja tarvittaessa esimerkiksi oppilaille, joilla on kielen kehityksen häiriötä (kehityksellinen kielihäiriö, esiintyvyyttä noin 7 % ikäluokasta) tai kehitysvammaisuuteen, monimuotoiseen kehityshäiriöön tai autismikirjoon liittyvää kielellisen kehityksen häiriötä.** Opetuskielen tukiopetus **on tukee** kielitietoista opetusta, **joka tukee oppilaita jonka tavoitteena on vahvistaa oppilaiden osaamista** eri oppiaineiden tekstien lukemisessa, niiden ymmärtämisessä ja tulkitsemisessä sekä omassa tuottamisessa. Opetus kohdistuu oppiaineen kieleen ja sisältöön samaan aikaan.

Tavallinen kielitietoinen opetus ja opetuskielen tukiopetus eivät ole sama asia eikä niitä ole mahdollista antaa samanaikaisesti. Opetuskielen tukiopetus vaatii aina lisäresurssia eli joko toisen opettajan, jakotunnin tai ylimääräisen tukitunnin.”

7.3.3 Erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä

OAJ esittää lukuun 7.3.3 seuraavia muutoksia:

”Erityisopettajan antaman opetuksen järjestämistavat muun opetuksen yhteydessä

Erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä voidaan järjestää samanaikais- tai yhteisopetuksena yhdessä luokkaa opettavan opettajan kanssa niin, että erityisopettaja työskentelee samassa luokkatilassa tai siirtyy **osalla oppitunneista** pienemmän ryhmän kanssa toiseen tilaan. **Luokanopettaja tai aineenopettaja on päävastuussa ryhmästään ja ryhmän opetuksen toteuttamisesta.** Opettajat jakavat opetustehtävät keskenään ja suunnittelevat opetuksen yhdessä, jolloin erityisopettaja voi tukea oppilasta muun opetuksen yhteydessä. Oppilasta opettavat opettajat arvioivat yhdessä oppilaan työskentelyä, oppimista, osaamista ja käyttäytymistä. **Ryhmäkohtaiset tukimuodot järjestetään ja tarvittaessa muutetaan oppilaiden tuen tarpeiden mukaisiksi. Ryhmäkohtaisia tukimuotoja järjestetään ryhmän tuen tarpeiden mukaisesti ja muutetaan joustavasti tuen tarpeiden muuttuessa.”**

9.12.2024

7.4 Oppilaskohtaiset tukitoimet

Perusopetuslain 20 c §:n 4 momentissa määrätään, että ”Opetushallitus määrää opetussuunnitelman perusteissa tarkemmin **oppilaskohtaisista tukitoimista.**” Tässä luvussa on siis määrättävä selkeästi ja täsmällisesti oppilaskohtaisista tukitoimista.

Heti 7.4. luvun alun yleisen osan jälkeen olisi syytä olla oma alakohtansa jokaisesta oppilaskohtaisesta tukitoimesta.

Luvun 7.4 alkua on täsmennettävä siltä osin, että siitä käy selkeästi ilmi, voiko oppilas jatkaa ryhmäkohtaisilla tukitoimilla, jos ne riittävät, mutta hän tarvitsee niitä säännöllisesti.

Koska erityisopettajien kelpoisuudesta on aiemmin ollut niin paljon tulkintakysymyksiä, on nyt laadittavissa opetussuunnitelman perusteissa oltava näiden eri erityisopetuksen muotojen (osittain pienryhmässä, pienryhmässä, erityisluokassa) kunkin kohdalla suora yksiselitteinen viittaus lakiuudistuksen yhteydessä annettavan kelpoisuusasetuksen asianomaiseen pykälään ja momenttiin. Tämän lisäksi on selkeästi ja täsmällisesti määriteltävä, mitä tarkoitetaan pienryhmällä ja erityisluokalla. Suurin epäselvyys on siinä, millaisia erilaisia pienryhmiä voi olla ja milloin opetus katsotaan pienryhmässä annettavaksi. Esimerkiksi olisi määriteltävä, mitä tarkoittaa ja miten on toteutettavissa oppiainekohtainen pienryhmä, jossa erityisopettaja antaa kokoaikaista opetusta yksittäisissä oppiaineissa.

7.4.1 Oppilaskohtaisen tuen tarpeen arviointi

Perusopetuslain 20 d §:n 5 momentissa määrätään, että ”Opetushallitus määrää opetussuunnitelman perusteissa tarkemmin **tuen tarpeen arvioinnista.**” Tässä luvussa on siis määrättävä selkeästi ja täsmällisesti tuen tarpeen arvioinnista.

OAJ esittää poistettavaksi ensimmäisen kappaleen viimeisen lauseen: ”~~Opetuskielen oppimisen varhainen vaihe, poissaolot, motivaation puute, puutteellinen opiskelutekniikka tai käyttäytymisellä reagointi eivät voi lähtökohtaisesti olla peruste oppilaskohtaiselle tuen tarpeelle.~~” Tämä lause on perusopetuslain tarkoituksen vastainen. ”Lain perusteluissa Oppilaskohtaisen tuen tarpeen arviointi 20 d § todetaan, että ”oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarpeella tarkoitettaisiin oppimisvaikeuksien tai **opetukseen osallistumiseen liittyvien vaikeuksien kuvaamista** tukitoimien kannalta tarpeellisin tavoin”. Lain perusteluissa mainitaan lisäksi mm., että hallituksen esityksen mukaan oppilaalle syntyy oikeus oppilaskohtaiseen tukeen siinä vaiheessa, kun ryhmäkohtaisilla tukimuodoilla ei pystytä tukemaan häntä riittävästi. Samoin todetaan, että oppilaskohtaiset tukitoimet ovat säännöllisiä ja perustuvat yksilölliseen tuen tarpeeseen. Hallituksen esityksen mukaan oppilaskohtaisilla tukitoimilla on siis tarkoitus tukea oppilaita, joilla on oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarpeita, esimerkiksi tarkkaavuuden pulmia, käyttäytymisen haasteita tai oppimisvaikeuksia. Nämä ovat juuri niitä haasteita, jotka poistettavaksi esittämämme lauseen mukaan eivät olisi peruste oppilaskohtaisille

9.12.2024

tukitoimille. Tässä kappaleessa olisi ennemminkin korostettava sitä, että oppilaalla on aina oikeus oppilaskohtaisiin tukitoimiin, jos ryhmäkohtaiset tukimuodot eivät ole riittäviä, riippumatta siitä, mikä aiheuttaa tuen tarpeen.

Muilta osin tuen tarpeen arviointi on liian väljästi kuvattu, ottaen huomioon, että lain säännöskohtaisissa perusteluissa todetaan, että ”Opetushallitukselle on annettu oikeus määrätä opetussuunnitelman perusteissa tarkemmin tuen tarpeen arvioinnista. Tällä tarkoitetaan tuen tarpeen arvioinnin toteuttamisen periaatteiden sekä prosessin mahdollisimman selkeää ja yksiselitteistä kansallista määrittelyä, joka olisi opetuksen järjestäjiä velvoittavaa.” Ei siis riitä, että tähän kohtaan opetussuunnitelman perusteisiin siirretään vain teksti lain säännöskohtaisista perusteluista. Tämän vuoksi tätä lukua on täsmennettävä huomattavasti.

Kappaleen alun teksti on melko hyvä, mutta sitä on konkretisoitava niin tarkasti, että arviointi näitä määräyksiä noudattaen on valtakunnallisesti yhtenäistä.

”Oppilaskohtaisen tuen tarpeen arvioinnissa tulee selvittää ja kuvata oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarve, opintojen etenemisen tilanne, aiemmin käytetyt tukimuodot sekä ne tukitoimet, jotka parhaiten tukevat oppilaan edun mukaisesti hänen oppimistaan.” Tätä luvun 7.2.1 ensimmäisen kappaleen ensimmäistä lausetta on siis lopullisissa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa täsmennettävä konkreettisilla määräyksillä. Tässä kohdassa voi käyttää soveltuvin osin samoja aihealueita ja kysymyksiä kuin seuraavassa tuen toteuttamista koskevaa suunnitelmaa käsittelevässä luvussa olemme esittäneet. Arvion ja suunnitelman on kuitenkin perustuttava samalle asiakirjapohjalle, johon kaikki oppilaan tukea koskevat tiedot kootaan.

7.4.2 Oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma

Perusopetuslain 20 e §:n 4 momentissa määrätään, että ”Opetushallitus määrää tarkemmin opetussuunnitelman perusteissa **oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevan suunnitelman sisällöstä.**” Tässä luvussa on siis määrättävä selkeästi ja täsmällisesti tuen toteuttamista koskevasta suunnitelmasta.

Tässä kappaleessa on sama ongelma kuin aiemmassakin. Myös tässä kohtaa on todettu, että ”Opetushallitus määrää tarkemmin opetussuunnitelman perusteissa suunnitelman sisällöstä. Tällä tarkoitettaisiin tukitoimien toteuttamisen suunnitelman sisällön mahdollisimman selkeää ja yksiselitteistä kansallista määrittelyä, joka olisi opetuksen järjestäjiä velvoittavaa.” Tämän vuoksi tätä lukua on täsmennettävä huomattavasti.

Tässä luvussa on kuvattava asiat niin selkeästi, että vaikka opetuksen järjestäjä ei käyttäisi Opetushallituksen (jossain kohtaa kevättä 2025 toivottavasti laatimaa) valmista mallilomaketta, silti oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma olisi samansuuntainen ja yhteismitallinen kaikkien muiden opetuksen järjestäjien asiakirjojen kanssa. Vain näin on mahdollista saada valtakunnallisesti yhtenevät käytännöt oppimisen ja koulunkäynnin tuen asiakirjojen suhteen.

9.12.2024

Asiakirjoista on löydyttävä vain opetuksen järjestämisen ja oppimisen ja koulunkäynnin kannalta olennainen tieto. Tämän vuoksi asiakirjassa on oltava selkeästi otsikoituna vain tärkeimmät otsikot, kuten oppilaan vahvuudet, haasteet, tuen tarpeen syy, tukimuodot, kodin rooli, edistymisen seuranta, jne. Asiakirjoissa ei saa olla päällekkäisyyksiä tai epäselviä otsikoita. Sen sijaan mallilomakkeesta ja eri opetuksen järjestäjien asiakirjoista pitää löytyä samansisältöiset valmiit listaukset eri kohdista niin, että lomake on nopea ja selkeä täyttää ja lukea eli oleellinen tieto löytyy helposti. Lomakkeessa pitää siis olla ns. rasti ruutuun -valikkoja eri otsikoiden alla. Lomakkeesta/asiakirjasta on saatava sellainen versio, jota tuen tarpeen laajentuessa on mahdollisuus täydentää samaan pohjaan.

Lomakkeissa ei saa olla epäoleellisia tietoja eli esimerkiksi oppilaskohtaiset tavoitteet ja sisällöt kuuluvat asiakirjoihin vain siinä tapauksessa, että oppilas opiskelee rajatun oppimäärän mukaisesti, ja opinnoissa eteneminen vain silloin, jos oppilas etenee tavoitekokonaisuuksittain. Aina muulloin tavoitteet ja opinnoissa etenemisen edellytykset tulevat suoraan perusopetuksen yleisestä opetussuunnitelmasta.

Tässä luvussa on määrättävä selkeästi ja täsmällisesti seuraavista oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevaan suunnitelmaan sisällytettävistä asioista:

- Miksi asiakirja on tehty?
- Kuka asiakirjojen laatimisesta on vastuussa, millä kelpoisuudella, millaisella kokoonpanolla, missä tilanteessa, milloin päivitetään ja tarkistetaan?
- Mitä asiakirjan tulee sisältää (esim. perustiedot, tausta/lähtötilanne, vahvuudet ja oppimisvalmiudet, haasteet, tavoitteet)
- Millaisia oppilaan haasteet ovat, mihin yritetään vaikuttaa (seulojen, oppimis- ja lukitesti tulokset, tarkkaavaisuuden pulmien ilmenemismuodot)
- Tukimuodot ajallisesti ja määrällisesti määriteltynä (selkeät valikot tukitoimista)
- Oppimäärältään rajatut oppiaineet ja tavoitteet lyhyesti, näiden oppiaineiden arviointi

7.4.3 Tukea koskeva päätös

Opetushallitukselle ei ole annettu laissa mandaattia määrätä tarkemmin tukea koskevasta päätöksestä. Sen vuoksi tämän luvun sisällöksi riittää säädöskohtaisen perustelujen kirjaaminen opetussuunnitelman perusteisiin.

7.4.3.1 Erityisopettajan antama opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä

Tässä alaluvussa on kuvattava riittävän selkeästi, mitä tarkoitetaan erityisopettajan opetuksella osittain pienryhmässä tai kokonaan muun opetuksen yhteydessä sekä

9.12.2024

kuka tätä opetusta voi antaa ja millä kelpoisuudella. OPH ei voi linjata kelpoisuuksista, mutta selkeyden vuoksi opetussuunnitelman perusteissa olisi hyvä viitata kelpoisuusasetuksen määräyksiin. Perustetekstissä on huomioitava, että opetusta ei voida antaa kokonaan pienryhmässä erillään oppilaan opetusryhmästä, vaan opetusvastuu säilyy aina luokan- tai aineenopettajalla, jolloin alle 50 % opetuksesta voi olla erityisopettajan antamaa pienryhmässä. Tällöinkin päävastuussa myös opetuksen suunnittelusta ja arvioinnista on luokan- tai aineenopettaja, mikä on tärkeä huomioida aina ja varsinkin silloin, kun erityisopettajalla ei ole kyseisen oppiaineen opettajan kelpoisuutta. Tässäkin tilanteessa oppilaan arvioinnista vastaavat kaikki oppilasta opettavat opettajat yhdessä.

OAJ esittää seuraavia muutoksia lukuun 7.4.3.1: ”Säännöllisellä erityisopettajan antamalla opetuksella osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä tarkoitetaan opetusta, jota antaa sellainen opettaja, jolla on **kelpoisuusasetuksen 8 §:n 1 momentin mukainen** erityisopettajan kelpoisuus. Erityisopettajan antama opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä tarkoittaa, että **yksittäisen** oppiaineen opetustunneista alle puolet ovat erityisopettajan antamaa opetusta joko muun opetuksen yhteydessä tai pienryhmässä.

Opetuksen lähtökohtana ovat oppilaan yksilölliset tarpeet ja **tuen säännöllisyys**. Tällä **tukitoimella on tarkoitus vastata yksittäisiin oppiaineisiin tai oppimisen osa-alueisiin liittyviin kevyempiin tuen tarpeisiin kuten lukivaikeus**. Säännöllisyydellä tarkoitetaan pitkäkestoista, esimerkiksi lukukauden tai -vuoden pituista jaksoa, **jossa tukea annetaan säännöllisesti viikoittain**.

Erityisopettajan antama opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä voidaan järjestää samanaikais- tai yhteisopetuksena yhdessä luokkaa opettavan opettajan kanssa niin, että erityisopettaja työskentelee samassa luokkatilassa tai siirtyy osalla oppitunneista pienemmän ryhmän kanssa toiseen tilaan. Luokanopettaja tai aineenopettaja on päävastuussa ryhmästään ja ryhmän opetuksen toteuttamisesta. Opettajat jakavat opetustehtävät keskenään ja suunnittelevat opetuksen yhdessä, jolloin erityisopettaja voi tukea oppilasta muun opetuksen yhteydessä. Oppilasta opettavat opettajat arvioivat yhdessä oppilaan työskentelyä, oppimista, osaamista ja käyttäytymistä. Sitä voidaan toteuttaa oppilaan omassa opetusryhmässä muun opetuksen yhteydessä tai siitä erillään.

Erityisopettajan antamaa opetusta osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä voidaan toteuttaa myös **osittain** pienryhmässä oppilaan omasta opetusryhmästä erillään. Tällöin pienryhmällä tarkoitetaan ryhmää, jonka **koossa huomioidaan erityisopettajan mahdollisuus huomioida kaikkien ryhmän oppilaiden tuen tarpeet, vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet sekä tukea jokaista oppilasta yksilöllisesti**. ~~koko on paikallisesti opetuksen järjestäjän päätettävissä~~. Tarvittaessa erityisopettajan antamaa opetusta voidaan antaa myös yhdelle oppilaalle.”

7.4.3.2 Erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antama yhden tai useamman oppiaineen opetus pienryhmässä

9.12.2024

Tämän luvun teksti on suurelta osin puutteellista. Kyseinen alakohta kuuluu juuri niihin, joista Opetushallituksen pitäisi perusopetuslain mukaan määrätä tarkemmin. Kuitenkaan tässä kohdassa ei ole lainkaan avattu, mitä tukitoimella tarkoitetaan tai kuinka se on tarkoitus toteuttaa. Tämän tukitoimen osalta opettajan kelpoisuudella on myös suuri merkitys, joten se olisi syytä mainita viitaten kelpoisuusasetukseen samoin kuin edellisessäkin kohdassa on mainittu erityisopettajan kelpoisuudesta.

Tämä useammassa kohdassa lähes samanlaisena toistuva lause on aivan liian epämääräinen: "Erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antama yhden tai useamman oppiaineen opetus pienryhmässä ainoana oppilaskohtaisena tukitoimena ei ole riittävä peruste perusopetuksen oppimäärästä tai paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamiselle." Tämä vaatisi vähintään lisäyksen siitä, että tavoitteista voidaan poiketa vasta, jos oppilas ei tästä kokoaikaisesta kelpoisen erityisopettajan opetuksesta huolimatta saavuta arvosanan 5 edellyttämää osaamista. Jos tällainen lause jätetään tähän kohtaan, niin edellisen lisäyksen ohella on hyvä mainita, että oppimäärän rajaamisen jälkeen opetus jatkuu kyseisessä oppiaineessa kokoaikaisesti erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antamana pienryhmässä tai erityisluokassa.

OAJ esittää tähän alalukuun seuraavia muutoksia: "Oppilaskohtaisena tukitoimena erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antama opetus yhdessä tai useammassa oppiaineessa tarkoittaa yhden tai useamman oppiaineen opetusta kokonaan pienryhmässä. Tällöin oppilaan oppimisvalmiuksista tai oppimisen edellytyksistä johtuen hänen katsotaan hyötävän erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antamasta opetuksesta pienryhmässä yhden tai useamman oppiaineen opetuksessa. **Pienryhmässä opetusta antavalla erityisopettajalla on oltava kelpoisuusasetuksen 8 §:n 3 momentin mukaisesti erityisopettajan kelpoisuuden lisäksi kyseisen oppiaineen aineenopettajan kelpoisuus tai 8 §:n 2 momentin mukaisesti perusopetuksessa opettavien oppiaineiden monialaiset opinnot suoritettuna.**

Erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antama yhden tai useamman oppiaineen opetus pienryhmässä ~~ainoana oppilaskohtaisena tukitoimena~~ ei ole riittävä peruste jossain oppiaineessa perusopetuksen oppimäärästä tai paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamiselle, vaan vaatii lisäksi sen, että oppilas ei kyseisessä oppiaineessa saavuta arvosanan viisi edellyttämää osaamista. Jos poikkeamispäätös tehdään, on oppilaan opetuksen jatkuttava tässä oppiaineessa pienryhmässä tai erityisluokalla.

~~Yhden opettajan opettamat yleisopetuksen opetusryhmät muodostetaan siten, että ryhmässä on enintään 5 oppilasta, jotka saavat erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antamaa opetusta pienryhmässä oppilaskohtaisena tukitoimena.~~

Tällä tukitoimella vastataan oppimisen haasteisiin yksitאיםissä oppiaineissa. Tällä tukitoimella voidaan vastata myös kokonaisvaltaisempiin tai laajemmin oppimiseen ja koulunkäyntiin vaikuttaviin tuen tarpeisiin, kuten tarkkaavuuden pulmat,

9.12.2024

käyttäytymisen haasteet tai yksittäisessä oppiaineessa ilmenevät oppimisvaikeudet. Erityisopettaja tai erityisluokanopettaja opettaa pienryhmässä oppilaan yhden tai useamman oppiaineen siten, että oppiaineen opetuksen suunnittelu, toteutus ja arviointi on kokonaan erityisopettajan tai erityisluokanopettajan vastuulla. Tämä tarkoittaa ajallisesti useimmiten vähintään yhtä lukuvuotta.

Pienryhmäopetusta saavat oppilaat opiskelevat tavallisessa luokassa muut oppiaineet kuin pienryhmässä kokonaan opiskelemansa oppiaineen tai oppiaineet. Oppilaat, jotka opiskelevat pienryhmässä, on otettava huomioon yhden opettajan opettamassa ryhmässä viiden oppilaan enimmäismäärää laskettaessa. Tämä koskee tätä tukitoimea saavien oppilaiden kohdalla kaikkia oppiaineita ja oppitunteja.”

7.4.3.3 Erityisluokanopettajan antama opetus erityisluokassa

Tässä kohdassa seuraava lähes samansisältöinen, yksinään liian epämääräinen lause vaatii muokkausta ja lisäyksiä samoin kuin edellisessä kohdassa: "Erityisluokanopettajan antama opetus erityisluokassa ainoana oppilaskohtaisena tukitoimena ei ole riittävä peruste perusopetuksen oppimäärästä tai paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamiselle." Tässä on myös huomioitava, että silloin kun oppilaalla on erityisluokkapaikka, hänen oppimisen ja koulunkäynnin haasteensa ovat kaikkein suurimpia ja opetuksensa on kaikilta osin erityisopetusta, joten oppimäärästä poikkeaminen on kaikista perustelluinta juuri tätä tukitoimea saavilla oppilailla. Toki tällöinkin vasta silloin, jos oppilas ei kaikista tukitoimista huolimatta pysty saavuttamaan kyseisessä oppiaineessa arvosanan viisi edellyttämää osaamista.

OAJ esittää tähän lukuun seuraavia muutoksia: "Oppilaskohtaisena tukitoimena oppilaan opetuksen järjestäminen erityisluokassa tarkoittaa sitä, että oppilas saa erityisluokanopettajan antamaa opetusta erityisluokassa. **Erityisluokka on tällöin oppilaan kotiluokka, suurin osa opetuksesta annetaan erityisluokassa ja siitä vastaa kelpoisuusasetuksen 8 §:n 2 momentin mukaisen kelpoisuuden omaava erityisluokanopettaja.**

Erityisluokanopettajan opetus erityisluokassa liittyy kaikkein vaativimpiin tuen tarpeisiin, joiden taustalla on kokonaisvaltaisemmin oppimiseen tai koulunkäyntiin vaikuttavia syitä. Oppilailla voi olla esimerkiksi laaja-alaisia oppimisvaikeuksia, keskittymisen, tarkkaavuuden, toiminnanohjauksen, sosiaalisen vuorovaikutuksen tai käyttäytymisen haasteita tai joku muu yleisopetuksen ryhmässä oppimista ja koulunkäyntiä vaikeuttava syy. Mainittuun tukitoimien ryhmään kuuluu myös erityisluokkaopetus, jossa opetuksen tavoitteet on määritelty toiminta-alueittain.

Osa opetuksesta voidaan toteuttaa inklusiivisten periaatteiden mukaisesti yhteistyössä **muiden opettajien kanssa** niin, että oppilaan osallistuminen muiden opetusryhmien opetukseen on mahdollista. **Integroitaessa erityisluokassa opiskelevia oppilaita tavallisiin ryhmiin on heidät laskettava mukaan viiden oppilaan enimmäismäärään. Tämä koskee tätä tukitoimea saavien oppilaiden kohdalla kaikkia oppiaineita ja oppitunteja.**

9.12.2024

Erityisluokkien oppilaiden kohdalla on aina tapauskohtaisesti erikseen arvioitava, onko oppilaan integrointi yleisopetukseen mahdollista ja oppilaan ja kaikkien muidenkin oppilaiden edun mukaista sekä arvioitava oppitunti- ja ryhmäkohtaisesti tarvetta tukitoimien järjestämiselle. Jos integroiminen yleisopetukseen on oppilaan haasteista huolimatta opetuksen tarkoituksenmukaisen järjestämisen kannalta kuitenkin välttämätöntä sellaisessakin tilanteessa, jossa oppilas tarvitsee kyseisessä oppiaineessa erityisopetusta, silloin erityisluokanopettajan on oltava kyseisillä opitunneilla oppilaan mukana samanaikaisopettajana.

~~Erityisluokanopettajan antama opetus erityisluokassa ainoana oppilaskohtaisena tukitoimena ei ole riittävä peruste perusopetuksen oppimäärästä tai paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamiselle.~~

Erityisluokkaopetusta voidaan järjestää tavallisena erityisluokkaopetuksena, jolloin erityisluokan enimmäisoppilasmäärä on kymmenen oppilasta. Erityisluokkaopetusta voidaan järjestää myös oppilaille, joilla on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite mutta jotka pystyvät opiskelemaan oppiaineittain, jolloin erityisluokan enimmäisoppilasmäärä on kahdeksan oppilasta. Erityisluokkaopetusta voidaan järjestää myös toiminta-alueittaisena opetuksena, jolloin erityisluokan enimmäisoppilasmäärä on kuusi oppilasta. Jos erilaisten erityisluokkien oppilaita opiskelee samassa erityisluokassa, tällöin luokan enimmäisoppilasmäärä määräytyy sen mukaan, millaista tukea saavia oppilaita ryhmässä on eniten.”

7.4.3.4 Tulkitsemispalvelut

OAJ esittää poistettavaksi seuraavan lauseen: ”Tulkitsemispalvelut ainoana oppilaskohtaisena tukitoimena eivät ole riittävä peruste perusopetuksen oppimäärästä tai paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamiselle.”

7.4.3.5 Oppilaskohtaiset avustajapalvelut

OAJ esittää poistettavaksi seuraavan lauseen: ”Avustajapalveluiden käyttäminen ainoana oppilaskohtaisena tukitoimena eivät ole riittävä peruste perusopetuksen oppimäärästä tai paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamiselle.”

7.5 Perusopetuksen oppimäärästä ja opetussuunnitelman tavoitteista poikkeaminen

Luvussa on tarpeetonta toistoa ja omituisia linjauksia. Esimerkiksi seuraava lause: ”Opetuskielen oppimisen varhainen vaihe, poissaolot, motivaation puute, puutteellinen opiskeluteknikka tai käyttäytymisellä reagointi eivät voi lähtökohtaisesti olla peruste oppilaskohtaiselle tuen tarpeelle.” Tämä on oppimisen ja koulunkäynnin tuen näkökulmasta ja perusopetuslain tavoitteisiin peilaten käsittämätön lause. Juuri nämä asiathan lähtökohtaisesti ovat sellaisia syitä, joiden perusteella pitää antaa oppilaskohtaista tukea. Jos tässä on todellisuudessa tarkoitettu, että nämä eivät ole lähtökohtaisesti oppimäärän rajaamiselle perusteita, niin lause on vähän paremmin ymmärrettävissä.

9.12.2024

OAJ esittää seuraavia muutoksia lukuun: ”Perusopetuksen oppimäärästä ja opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisessa on kyse oppilaan perusoikeuksien rajaamisesta. Oppiaineen oppimäärän rajaaminen tehdään vasta silloin, jos oppilas ei kykene ryhmäkohtaisista tukimuodoista ja oppilaskohtaisista tukitoimista huolimatta suoriutumaan hyväksytysti (arvosana välttävä (5)) perusopetuksen oppimäärästä ja opetussuunnitelman mukaisista tavoitteista.

Perusopetuksen oppimäärää ja paikallisen opetussuunnitelman tavoitteita voidaan rajata **pääsääntöisesti** vasta silloin, kun oppilas on saanut oppilaskohtaisena tukitoimena erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antamaa opetusta **pienryhmässä** tai erityisluokanopettajan antamaa opetusta erityisluokassa kyseisessä oppiaineessa **eikä oppilas tästä kyseisen oppiaineen kokoaikaisesta erityisopetuksesta huolimatta saavuta arvosanan viisi edellyttämää osaamista.**

Perusopetuksen oppimäärän rajaaminen on viimesijainen keino. **Pelkästään** opetuskielen oppimisen varhainen vaihe, poissaolot, motivaation puute, puutteellinen opiskeluteknikka tai käyttäytymisellä reagointi eivät voi lähtökohtaisesti olla peruste **oppilaskohtaiselle tuen tarpeelle oppiaineen oppimäärän rajaamiselle, vaan oppilaalla on oltava kyseisessä oppiaineessa myös suuria oppimisen haasteita.**

Oppiaineen oppimäärän rajaaminen merkitsee oppilaan oppimiselle asetettavan tavoitetaso määrittelyä hänen edellytystensä mukaiseksi. Tavoitteiden tulee kuitenkin olla oppilaalle riittävän haasteellisia ottaen huomioon, että mikäli tavoitteet ylittävät arvosanalle viisi asetetut vaatimukset ei perusteita tavoitteiden rajaamiselle enää ole.

Oppiaineen oppimäärän ja opetussuunnitelman tavoitteiden rajaaminen edellyttävät ajantasaista ja tuen tarpeen osalta päivitettyä 20 d §:n mukaista arviointia, 20 e §:n mukaista suunnitelmaa ja 20 f §:n mukaista päätöstä. Perusopetuksen oppimäärän ja opetussuunnitelman mukaisten tavoitteiden **rajaaminen voidaan tehdä vain sellaisen oppilaan kohdalla, joka on saanut edeltävästi ja saa edelleen rajaamisen jälkeen oppilaan kuuluu edelleen saada** erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antamaa opetusta pienryhmässä tai erityisluokanopettajan antamaa opetusta erityisluokassa siinä oppimäärässä, jonka tavoitteita ja sisältöjä hänen kohdallaan rajataan.”

7.6 Perusopetuksen järjestäminen oppilaalle, jolla on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite

Tässä luvussa mainitaan toiminta-alueittainen opetus, joka on perusteluonnoksessa siirretty lukuun 5. Tämä olisi sikäli loogisempi paikka, koska lukuun 7 sisältyvät kaikki muutkin oppimisen ja koulunkäynnin tukeen liittyvät asiat. Toiminta-alueittainen opetus on yksi erityisluokkamutoisen opetuksen muodoista, joten sen paikka olisi selkeästi erityisluokkaopetuksen yhteydessä luvussa 7.

7.7 Opetusryhmien muodostaminen

9.12.2024

Koko luku 7.7. Opetusryhmien muodostaminen on täysin puutteellinen. Pääsääntöisesti tähän lukuun on vain siirretty teksti perusopetuslaista 20 g §:stä. Kuitenkin tähän kohtaan perusteluonnosta on tehty tulkintoja, jotka eivät vastaa perusteluonnosta kirjoitettaessa voimassa ollutta hallituksen esitystä. Perusteluonnoksen rajausta ryhmien muodostamisessa huomioitavista oppilaskohtaista tukea saavista oppilaista on perusopetuslain vastainen.

OAJ esittää lukuun 7.7. Opetusryhmien muodostaminen seuraavaa muotoilua:
"Opetusryhmiä muodostettaessa on huomioitava kaikki ryhmien muodostamiseen liittyvät perusopetuslain säännökset. Perusopetuslain 3 §:n mukaisesti opetuksen järjestäjän on huomioitava oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt ja 3 a §:n mukaisesti lapsen edun on aina oltava ensisijainen perusopetusta suunniteltaessa, järjestettäessä ja siitä päätettäessä. Näiden säännösten lisäksi 29 §:n mukaisesti opetukseen osallistuvalla on aina oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön ja 30 §:n mukaisesti opetusryhmät on muodostettava siten, että opetuksessa voidaan saavuttaa opetussuunnitelmassa asetetut tavoitteet.

Ryhmiä muodostettaessa ja edellisten säännösten toteutumista arvioitaessa on otettava huomioon koko opetusryhmä, kuinka monta tukea tarvitsevaa oppilasta ryhmässä on ja miten heterogeenisiä heidän tuen tarpeensa ovat.

Perusopetuslain mukaan opetusryhmät muodostetaan pääsääntöisesti vuosiluokittain. Kuitenkin jos opetuksen järjestäminen sitä edellyttää, eri vuosiluokkien ja esiopetuksen oppilaita voidaan opettaa samassa ryhmässä, tai yhdessä muun koulun tai oppilaitoksen oppilaiden kanssa. Perusopetukseen valmistavan opetuksen ryhmistä päättää opetuksen järjestäjä.

Opetusryhmät tulee muodostaa siten, että yhden opettajan opettamassa ryhmässä on enintään viisi oppilasta, jotka saavat oppilaskohtaisena tukitoimena erityisopettajan tai erityisluokanopettajan opetusta pienryhmässä tai erityisluokassa. Tämä enimmäismäärä voidaan ylittää tilapäisesti enintään lukukauden ajan. Viiden oppilaan enimmäismäärän pitää aidosti olla enimmäismäärä ja aina on erikseen arvioitava, pystytäänkö kaikki perusopetuslain ryhmien muodostamista koskevat säännökset toteuttamaan kyseisessä ryhmässä vai onko syytä rajata tukea tarvitsevien määrää pienemmäksi. Tukea tarvitsevien oppilaiden määrän lisäksi ryhmiä muodostettaessa on kiinnitettävä huomiota ryhmän kokoon.

Viiden oppilaskohtaista tukea tarvitsevan oppilaan raja koskee vain yhden opettajan opettamia ryhmiä. Tilanteessa, jossa oppitunnilla yhden luokan- tai aineenopettajan tavallisessa opetusryhmässä viiden oppilaskohtaista tukea tarvitsevan oppilaan enimmäismäärä ylittyy, voidaan oppilaiden siirtämisen tai ryhmän jakamisen sijaan vaihtoehtoisesti ryhmään lisätä toinen opettaja, joko luokanopettaja, aineenopettaja tai erityisopettaja. Tällöin ryhmässä voi olla enemmän kuin viisi tukea tarvitsevaa oppilasta.

9.12.2024

Erityisluokanopettajan opetuksessa erityisluokassa saa olla enintään kymmenen oppilasta. Erityisluokan enimmäisryhmäkoko voidaan ylittää tilapäisesti enintään lukukauden ajan.

Erityisluokanopetuksessa saa olla enintään kahdeksan oppilasta, jos he saavat opetusta 20 i §:n 1 momentin mukaisesti oppiaineittain, tai enintään kuusi oppilasta, jos he saavat opetusta 20 i §:n 2 momentin mukaisesti toiminta-alueittain. Jos eri tukitoimia saavia oppilaita opiskelee samassa ryhmässä, ryhmän koko määräytyy sen mukaan, millaista tukea saavia oppilaita ryhmässä on eniten. Jos 20 i §:ssä tarkoitettu oppilas opiskelee yleisopetuksen ryhmässä, ryhmän enimmäiskoko on 20 oppilasta. Näitä kahdeksan, kuuden ja kahdenkymmenen oppilaan enimmäisryhmäkokoja ei ole mahdollista ylittää edes tilapäisesti.

Aina on tapauskohtaisesti erikseen arvioitava, onko erityisluokan oppilaan integrointi yleisopetukseen mahdollista ja oppilaan edun mukaista sekä arvioitava oppitunti- ja ryhmäkohtaisesti tarvetta tukitoimien järjestämiselle. Oppilaalla voi olla esimerkiksi laaja-alaisia oppimisvaikeuksia, keskittymisen, tarkkaavuuden, toiminnanohjauksen, sosiaalisen vuorovaikutuksen tai käyttäytymisen haasteita tai joku muu yleisopetuksen ryhmässä oppimista ja koulunkäyntiä vaikeuttava syy. Jos integroiminen on opetuksen tarkoituksenmukaisen järjestämisen kannalta kuitenkin välttämätöntä tällaisessakin tilanteessa, silloin erityisluokanopettajan on oltava kyseisillä oppitunneilla oppilaan mukana samanaikaisopettajana.”

Yhteenveto OAJ ei ole tyytyväinen opetussuunnitelman perusteluonnokseen ja toivoo, että sitä selkeytetään huomattavasti opetuksen järjestäjiä sekä yksittäisiä rehtoreita ja opettajia paremmin ohjeistavaksi. OAJ toivoo, että tekemämme muutos-, lisäys- ja poistoehdotukset huomioidaan lopullisissa opetussuunnitelman perusteissa. OAJ tekee mielellään tiivistä yhteistyötä Opetushallituksen kanssa, jotta nämä tärkeät perusteet saadaan mahdollisimman hyvin ja yhdenvertaisesti tukemaan uudistettavan tuen toimeenpanoa.

Opetusalan Ammattijärjestö OAJ

Nina Lahtinen
Koulutuspolitiikan johtaja

Sari Jokinen
Erityisasiantuntija